

7. Krimp / Vergrijzing: Wat nu?

Veel gemeenten hebben in deze tijd te maken met krimp en vergrijzing. Vaak is het College van Kerkrentmeesters goed in staat prognoses te maken van de te verwachten neergaande ontwikkeling, als de zaken zo doorgaan als in de (lange) periode tot dan toe. Als er meerdere kerkgebouwen en predikantsplaatsen zijn in het dorp of de stad, dan worden kerkgebouwen afgestoten en predikantsplaatsen opgeheven. Met de opbrengst kan de overgebleven gemeente het weer een heel aantal jaren uitzingen.

Als gemeentebegeleider word ik bij dit soort processen betrokken. Mij valt op dat het vaak gaat om weliswaar vergrijzende, maar vitale gemeenten. De krimpende gemeenten kennen een hechte onderlinge verbondenheid. De kerkdiensten zijn inspiratiebron voor gemeente-zijn. Er is diaconale betrokkenheid op de omgeving, er is het verlangen open en gastvrij te zijn. Tegelijk leeft het besef dat de krimp en de vergrijzing op den duur tot keuzes dwingen. Wat moeten we doen, als het om de toekomst gaat?

Als gemeentebegeleider probeer ik eerst de gemeente zo goed mogelijk te leren kennen. Ik bezoek een kerkdienst op zondagmorgen, spreek met mensen, proef de sfeer en vervolgens ga ik gesprekken aan met de kerkenraad en predikant(en). Gelijktijdig start de kerkenraad een bezinningsproces, waarbij de hele gemeente betrokken wordt. Ik help dat proces in goede banen te leiden. Dan gaat het om vragen als: wie zijn we, wat is ons geloof, wat is ons verlangen en wat onze zorg? Wat kunnen wij als gemeente wel en - belangrijk - ook niet? Hoe zijn wij precies gastvrij en open, met welke houding kijken we naar onszelf en kijken we ook met de blik van een nieuwkomer of gast?

Krimp vraagt om lef: de moed om iets niet meer te doen en je energie meer te richten op contacten buiten de kerkgemeenschap. Succes is niet gegarandeerd. Niets doen is echter ook geen optie, want de krimp gaat door en kerksluiting dreigt op den duur. Dan kun je maar beter tijdig iets nieuws proberen, niet uit angst, maar vanuit geloof, hoop en liefde.